

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltoft 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

13 DEC. 2005

Dato:

J.nr.: 2004-3972-628
Sagsbehandler: PH
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 25

KOPI

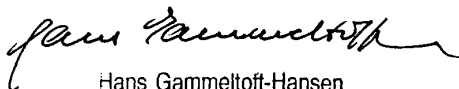
+ opfølgingsrapporter

Vedrørende inspektion af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektionen den 13. december 2004 af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Folketingets Ombudsmands

Den 24. maj 2005 udsendte jeg den endelige rapport om min inspektion den 13. december 2004 af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. I rapporten anmodede jeg om udtalelser mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 27. september 2005 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 30. juni 2005 og et brev af 15. juni 2005 fra inspektøren ved Københavns Fængsler.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3. Bygningsmæssige forhold mv.

Jeg gik ud fra at de indkigshuller i dørene til cellerne og toilet- og baderum der på inspektionstidspunktet endnu ikke var blevet lukket, nu var blevet lukket, men for en ordens skyld bad jeg dog om oplysning om hvorvidt samtlige huller nu var lukket.

Københavns Fængsler har oplyst at alle huller nu er lukket. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.1. Celler

Jeg gik ud fra at de indsatte kunne få opsat gardiner eller lignende i overensstemmelse med en tilkendegivelse herom som direktoratet var fremkommet med i sagen vedrørende inspektion af Arresthuset i Maribo. Jeg bad dog afdelingen om at oplyse om det forholder sig sådan.

Københavns Fængsler har oplyst at der er indkøbt blå gardiner som fængslet pr. 1. april 2005 begyndte at sætte op, og at alle indsatte der ønsker at få gardiner, får dem sat op. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.2. Toilet- og badefaciliteter

Jeg henstillede at der blev opsat (engangs)beholdere med flydende sæbe og engangshåndklæder eller lignende, og jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Københavns Fængsler har oplyst at ovenstående er indkøbt og sat op på de indsattes toiletter. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 3.3. Arbejds-, undervisnings- og fritidslokaler

På tidspunktet for inspektionen var der ingen ventilation i kondirummet, men ledelsen oplyste at der inden for kort tid ville blive sørget for ventilation i kondirummet. Jeg gik på denne baggrund ud fra at ventilation nu var installeret, men for en ordens skyld anmodede jeg om oplysning herom og om hvorvidt ventilationen fungerer tilfredsstillende.

Københavns Fængsler har bekræftet at der er installeret ventilation i kondirummet, og har oplyst at den virker efter hensigten. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede endvidere om oplysning om hvorvidt indretningen af kondirummet og valg af udstyr var sket i overensstemmelse med de anbefalinger som en arbejdsgruppe vedrørende indretning og brug af kondilokaler i marts 2001 var fremkommet med, og om der havde været overvejelser eller ønsker om andre typer udstyr (til konditionstræning).

Københavns Fængsler har oplyst at valg af udstyr, herunder hvor mange kilo træningsudstyret er udstyret med, er sket i overensstemmelse med anbefalingerne fra den nævnte arbejdsgruppe. Københavns Fængsler har i tilslutning hertil bemærket at "indretningen og antallet af maskiner er sket ud fra de fysiske forhold, herunder hvorledes man fik det maksimale ud af rummet".

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at opsætning af bordtennisbord (frem for andre aktiviteter) i flexrummet bl.a. skulle ses i sammenhæng med at rummet også benyttes som mødelokale for personalet. Jeg bad dog om oplysning om hvorvidt det havde været overvejet at indrette rummet med andre aktivitetsmuligheder som de indsatte kan benytte sig af når de har fællesskab. Jeg bad desuden afdelingen om at oplyse om det havde været undersøgt om det var muligt at få et mindre bord.

Københavns Fængsler har oplyst at flexrummet nu er udstyret med to spinnecykler, således at rummet kan anvendes til andet end bordtennis. Københavns Fængsler har endvidere oplyst at afdelingen løbende overvejer kondi- og flexrummets indretning, og herunder inddrager ønsker fra de indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste. Idet mit spørgsmål om hvorvidt det har været undersøgt om det var muligt at få et mindre bord, ikke er besvaret, gentager jeg dette spørgsmål. Jeg bemærker i den forbindelse at jeg ud fra det oplyste lægger til grund at rummet fortsat anvendes til bordtennis, og jeg henviser i den forbindelse til at pladsen omkring bordtennisbordet er meget trang og derfor vanskeliggør fuldt udbytte af spillet.

Ad punkt 3.6. Gårdtursareal

Jeg tilkendegav at en sammenlægning af de to gårde (som hver er på ca. 35 m²) ville gøre udendørsarealet mere egnet til fysisk udfoldelse, men samtidig indebære at der kun er én gård til rådighed. Jeg gik ud fra at én gård – hvis der opretholdes en bestemmelse om at der maksimalt må være to indsatte sammen under gårdtur – ikke er tilstrækkelig til afvikling af gårdtur for de (op til 25) indsatte i arrestafdelingen, og at der af samme grund afholdes gårdtur i begge gårde samtidig. Jeg bad om oplysning om hvorvidt mine antagelser var korrekte.

Københavns Fængsler har oplyst at antagelserne er korrekte. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden afdelingen om at overveje mulighederne for at gøre de to gårde mere indbydende og underrette mig om resultatet heraf.

Københavns Fængsler har oplyst at der er indkøbt maling, og at fængslet forventede at kunne påbegynde arbejdet med maling af gårdtursarealerne snarest. Københavns Fængsler har videre oplyst at arbejdet ville blive udført af en fængselsfunktionær og et par egnede indsatte. Københavns Fængsler har endelig oplyst at der er opsat basketball-kurve og indkøbt bolde til flere former for spil.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – og går ud fra at arbejdet med maling af gårdene nu er afsluttet.

Ad punkt 3.7. Besøgsfaciliteter

Jeg henstillede til afdelingen at opsætte et skab eller lignende i besøgsrummene til lagner og kondomer, og jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Københavns Fængsler har i udtalelsen af 30. juni 2005 oplyst at der lige uden for besøgsrummene er opstillet et skab med lagner, kondomer og forskelligt bestik. Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler efterfølgende den 20. juli 2005 har oplyst at der snarest ville blive stillet beholdere med kondomer op i de enkelte besøgsrum i arrestafdelingen, og at der ligeledes ville være lagner i hvert besøgsrum.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Idet jeg går ud fra at der nu er kondomer og lagner i hvert besøgsrum, tager jeg det oplyste til efterretning.

Jeg henstillede desuden til afdelingen at anskaffe legetøj (og eventuelt bøger mv.) til udlån til besøgende børn, og jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Københavns Fængsler har oplyst at besøgsrummene er indrettet med bøger, herunder børnebøger, og at der er indkøbt legetøj til begge besøgsrum.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 3.8. Observationscelle

Jeg gik ud fra at observationscellen i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel var godkendt af direktoratet, og jeg bad direktoratet om at oplyse under hvilke eventuelle betingelser det var sket, herunder om der var dispenseret fra kravet om en fastspændt briks.

Direktoratet har oplyst at Justitsministeriets tilsynsførende arkitektfirma der forestod etableringen af observationscellen, etablerede denne i overensstemmelse med gældende regler på området med hensyn til rummets udformning, installationer, opsætning af cellekald mv. Københavns Fængsler der stod for opsætning af inventar i observationscellen, havde opfattelsen af at direktoratet mundtligt havde givet tilsagn om dispensation fra kravet om en fastspændt briks. Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler dog efterfølgende har opsat en fastspændt briks, bord og stol i observationscellen. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2. Hvilke indsatte er indtil videre anbragt på afdelingen

Jeg tilkendegav at der efter min opfattelse ikke kan ske overførsel af indsatte til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel udelukkende begrundet med ombygning og manglende plads på anden stærkeafdeling. Min tilkendegivelse er begrundet i at indsatte fra fængslernes afdelinger for negativt stærke indsatte ifølge retningslinjerne for Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel kun kan overføres til denne afdeling hvis overførslen sker som en kategori 1-overførsel. Jeg bemærkede at en overførsel efter min opfattelse i hvert fald måtte forudsætte at andre mindre indgribende foranstaltninger, herunder overførsel til andre arresthuse/afdelinger, fx fængslets egen arrestafdeling, ikke er mulig. Og da forholdene i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel (generelt set) er mere restriktive end i andre arresthuse/arrestafdelinger, jf. pkt. 5, må

der i så fald efter min opfattelse kompenseres for de mere restriktive forhold i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel i forhold til forholdene i andre arresthuse/arrestafdelinger.

Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse om hvorvidt andre mindre indgribende foranstaltninger – generelt eller konkret ved overførslen af de enkelte indsatte – havde været overvejet.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Direktoratet kan oplyse, at det i forbindelse med ombygningen af afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Nyborg blev bestemt, at de indsatte, som kunne være på afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Vridsløselille, skulle overføres dertil. De øvrige indsatte skulle overføres enten til arresthus eller til arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Det kan i øvrigt oplyses, at der blev overført 2 indsatte til fængslets arrestafdeling, 4 indsatte blev overført til afdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille og 8 blev overført til arresthuse.

Statsfængslet i Nyborg blev ikke pålagt at søge gennemført anbringelse andet sted end arresthus, inden man besluttede overførsel til Politigårdens Fængsel. Overførslen til Politigårdens Fængsel blev således betragtet som helt ligeværdig med overførsel til arresthus. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der i straffuldbyrdelseslovens regler om anbringelse og overførsel ikke sondres mellem de enkelte arresthuse ud fra hvilke forhold, der er i arresthuset, herunder f.eks. i relation til fællesskabsmuligheder.

Direktoratet kan endvidere oplyse, at man i forbindelse med ombygningen i Statsfængslet i Nyborg overvejede en midlertidig indretning af en anden afdeling i fængslet til negativt stærke indsatte, men at en sådan løsning ikke blev anset for hensigtsmæssig.

Som tidligere nævnt har direktoratet oplyst, at flytning til anden institution har været nødvendig, fordi negativt stærke indsatte skal holdes afsondret fra andre indsatte. Det har således ikke været muligt at placere de indsatte på andre afdelinger i fængslet, og det har som nævnt ovenfor heller ikke været muligt midlertidigt at indrette en anden afdeling i fængslet til de negativt stærke indsatte under ombygningen. Da ikke alle indsatte

kunne overføres til afdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille, og da disse indsatte skulle placeres afsondret fra andre indsatte, var det, jf. straffuldbyrdelseslovens § 28, stk. 1, nr. 1, nødvendigt at overføre nogle til arresthuse, herunder til arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Det kan i den forbindelse bemærkes, at Politigårdens Fængsel netop er tænkt som en aflastning for arresthusene for så vidt angår almindelige negativt stærke indsatte (jf. prioriteterne 2-4).

Direktoratet skal i øvrigt bemærke, at der med Københavns Fængsleres retningslinjer til de lukkede fængsler og arresthuse om målgruppen for arrestafdelingen samt i hvilken prioritet pladserne vil blive anvendt, ikke er tale om en udtømmende opstilling af hvilke indsatte, der hjemmelsmæssigt efter straffuldbyrdelsesloven kan anbringes i arrestafdelingen. Retningslinjerne har således ikke en karakter, som hindrer, at der dispenseres fra disse. Den skete overførsel fra Statsfængslet i Nyborg var netop udtryk for, at man med hjemmel i straffuldbyrdelseslovens § 28, stk. 1, nr. 1, dispenserede fra retningslinjerne.”

Jeg har noteret mig at det har været overvejet at indrette en anden afdeling i Statsfængslet i Nyborg midlertidigt til de indsatte fra afdelingen for negativt stærke indsatte under ombygningen af denne afdeling, men at det ikke blev anset for hensigtsmæssigt. Jeg har ikke grundlag for en nærmere stillingtagen til denne vurdering.

Jeg har endvidere noteret mig at de indsatte som kunne være på afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Vridsløselille, blev overført dertil, og at det drejede sig om i alt fire indsatte.

Det kan ikke give mig anledning til bemærkninger at de indsatte som ikke kunne overføres til afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Vridsløselille, herefter måtte overføres midlertidigt til et arresthus. Jeg har noteret mig at to indsatte blev overført til Statsfængslet i Nyborgs egen arrestafdeling.

Jeg er for så vidt enig i at samtlige arresthuse må ligestilles, og at det således ikke i grundlaget for afgørelser om anbringelse og overførsel skal indgå hvilke forhold der er i arresthusene, herunder med hensyn til fællesskab mv.

Jeg har noteret mig det af direktoratet oplyste om at anbringelsen af de indsatte fra afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Nyborg skete på baggrund af en dispensation fra Københavns Fængslers retningslinjer om visitation til afdelingen. Disse retningslinjer fremtræder som udtømmende for så vidt angår opregningen af hvilke indsatte der kan placeres i afdelingen, og det er ikke udtrykkeligt nævnt at der kan dispenseres fra retningslinjerne, men det er i øvrigt i retningslinjerne (af 23. september 2004) nævnt at der skulle modtages indsatte fra afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Nyborg under ombygningen af denne afdeling. At en administrativ forskrift ikke indeholder en dispensationsbestemmelse, er dog ikke i sig selv til hinder for at der (af den der har udstedt forskriften) kan dispenseres herfra.

Det er fortsat min opfattelse at der af de grunde som jeg har nævnt i den endelige rapport (s. 29), kun kan ske anbringelse i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel af negativt stærke indsatte der ikke falder ind under en af de kategorier der er nævnt i Københavns Fængslers retningslinjer, hvis det ikke er muligt at anbringe den indsatte andre steder. Med hensyn til direktoratets henvisning til at Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel "netop" er tænkt som aflastning for arresthusene for så vidt angår negativt stærke indsatte i kategori 2-4, bemærker jeg at der i den konkrete situation ikke var tale om anbringelse af indsatte der hørte til denne kategori, men om indsatte der allerede afsonede i et fængsel, og som udelukkende blev flyttet (midlertidigt) på grund af ombygning af deres afdeling.

Da de indsatte som blev flyttet til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel fra afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet i Nyborg, er flyttet fra arrestafdelingen igen, foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 5.3. Fællesskab

Jeg forstod det oplyste under inspektionen sådan at de indsatte så længe afdelingen benyttes til negativt stærke indsatte, ikke vil blive tilbudt fællesskab (to og to) i køkkenet. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt det var korrekt forstået, og hvad "som udgangspunkt" i husordenen (i så fald) hentydede til.

Københavns Fængsler har hertil anført at brugen af ”som udgangspunkt” i den oprindelige husorden er misvisende, idet fængslet ikke mener at køkkenet kan bruges som fællesskabsrum for de indsatte på nogen måde. Københavns Fængsler har oplyst at fængslet af personale- og sikkerhedsmæssige grunde ikke mener at en aktivitet som madlavning med indkøb af råvarer med videre kan ske for de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. Københavns Fængsler mener endvidere at køkkenet af praktiske og hygiejnemæssige grunde ikke vil kunne bruges både til anretning af den mad der leveres hver dag til de indsatte fra køkkenet på Vestre Fængsel, og som fællesskabsrum for de indsatte. Fængslet har anført at dette vil fremgå af den reviderede husorden som fængslet i begyndelsen af august 2005 ville sende til direktoratet.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig i at køkkenet ikke tillige kan benyttes som fællesskabsrum for de indsatte. Direktoratet har dog gjort Københavns Fængsler opmærksom på at den reviderede husorden ikke som anført er blevet ændret på dette punkt. Jeg har ikke modtaget en kopi eller et eksemplar af den reviderede husorden sammen med direktoratets udtalelse med bilag

Jeg har noteret mig det oplyste om Københavns Fængsler og direktoratets opfattelse. Idet jeg går ud fra at Københavns Fængsler nu har ændret husordenen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold, men jeg anmoder om en kopi af den reviderede husorden når den er ændret på dette punkt.

Af husordenen fremgik det at brug af kondirummet og flexrummet sammen med en anden indsat tidsmæssigt talte med i de to timers daglige fællesskab. Under inspektionen blev det dog oplyst at afdelingen for tiden dispenserede herfra således at fællesskab under konditionstræning mv. ikke tæller med i de to timers daglige fællesskab. Som følge af at der var tale om en dispensation, ville husordenen ikke blive ændret, men det ville blive overvejet om der var tid til at fortsætte denne ordning. Jeg anmodede om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Københavns Fængsler har oplyst at brugen af de nævnte rum ikke tidsmæssigt tæller med i cellefællesskab, og at der nu er tale om en permanent ordning.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik i øvrigt ud fra at de indsatte var gjort bekendt med den nævnte dispensation, men for en ordens skyld bad jeg om oplysning herom.

Københavns Fængsler har oplyst at alle indsatte hidtil i indsættelsessamtalen er orienteret om at ovennævnte som udgangspunkt er en dispensation, og at denne ville blive trukket tilbage i tilfælde af uacceptabel adfærd. Københavns Fængsler har endvidere henvist til det oplyste om at der ikke længere er tale om en dispensation fra husordenen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede arrestafdelingen om at oplyse i hvilket omfang der normalt finder fællesskab sted i henholdsvis kondirummet og flexrummet, og om opsætning af ventilation i kondirummet og det forhold at fællesskab i disse rum for tiden ikke talte med i de to timers fællesskab, havde haft indflydelse på de indsattes ønsker om fællesskab i disse rum.

Københavns Fængsler har oplyst at adgangen til flex- og kondirum er udvidet til det dobbelte således at disse rum kan bruges parallelt, og at der er fællesskab i begge rum hver dag. Det medfører at de indsatte som udgangspunkt kan påregne at kunne

benytte kondi- og flexrum sammen med en anden indsat i en time ca. seks gange om ugen. Som nævnt ovenfor tæller brug af disse rum ikke med i cellefællesskab.

Københavns Fængsler har endvidere oplyst at opsætning af ventilator i kondirummet ikke har haft indflydelse på brugen af dette rum da det procentvis benyttes på samme niveau som inden ventilatoren blev sat op. Da der lige fra ibrugtagningen af den nye afdeling i Politigårdens Fængsel har været dispenseret fra at brug af kondi- og flexrum tæller med i fællesskabet, kan der ikke siges noget om dette forholds indflydelse på de indsattes ønsker om fællesskab i disse rum.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede desuden om oplysning om hvor ofte og i hvor lang tid ad gangen de indsatte som måtte ønske at benytte flexrummet, og som vil kunne få tilladelse hertil, vil kunne benytte dette rum.

Københavns Fængsler har henvist til ovennævnte oplysning om at de indsatte som udgangspunkt kan påregne at kunne benytte kondi- og flexrum i en time seks gange om ugen sammen med en anden indsat.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Som husordenen er/var formuleret ses tilladelse til at benytte flexrummet ikke at begrænse adgangen til kondirummet, men jeg bad om oplysning om hvorvidt det var korrekt forstået.

Københavns Fængsler har oplyst at benyttelse af flexrum er trådt i stedet for benyttelse af kondirum således at de indsatte har kunnet benytte enten flexrummet eller kondirummet en time cirka tre gange om ugen. Københavns Fængsler har videre henvist til at denne ordning som nævnt ovenfor er ændret.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om mulighederne for at skifte fællesskabsmakker, enten fordi man ikke (længere) ønsker fællesskab med den indsatte som man er tildelt, eller fordi man hellere vil have fællesskab med en bestemt anden indsat (som man har fundet ud af er i arrestafdelingen).

Københavns Fængsler har oplyst at fængslet som udgangspunkt ikke blander sig i, hvem de indsatte måtte ønske fællesskab med, medmindre der måtte foreligge sikkerhedsmæssige hensyn. De indsatte har således mulighed for at skifte fællesskabsmakker.

Direktoratet har hertil bemærket at det af fællesskabsvejledningens pkt. 14-15 fremgår at cellefællesskab er et styret fællesskab, hvilket betyder at det er institutionen der afgør hvilke indsatte der kan have fællesskab. Cellefællesskab mellem to bestemte indsatte forudsætter således tilladelse fra personalet der i den forbindelse skal foretage en konkret vurdering af hvilke indsatte der er egnede til at have fællesskab sammen. Direktoratet har anført at direktoratet går ud fra at Københavns Fængsler administrerer cellefællesskab i overensstemmelse hermed og har herefter henholdt sig til det af Københavns Fængsler anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste – og at indsatte der ønsker fællesskab med en bestemt (anden) indsat, således får det, medmindre personalet i det konkrete tilfælde vurderer at de indsatte ikke er egnede til at have fællesskab sammen.

Ad punkt 5.4. Besøg

Jeg noterede mig at der i særlige tilfælde, fx hvor de besøgende kommer langvejs fra, gives besøg af længere varighed end en time. Jeg anmodede arrestafdelingen om at oplyse nærmere om praksis i øvrigt med hensyn til at tillade besøg i videre omfang end minimumsbesøgstiden, herunder ved besøg af børn. Min anmodning om mulighederne for besøg i videre omfang omfattede både muligheden for besøg af længere varighed end en time og muligheden for flere end et besøg om ugen hvis der er ledige besøgstider.

Københavns Fængsler har oplyst at afdelingsledelsen i adskillige tilfælde har dispenseret fra reglerne om normal besøgstid, besøgs længde, antallet af besøgende og antal besøg om ugen. Fængslet har oplyst at disse dispensationer er bygget på konkrete omstændigheder vedrørende indsattes personlige forhold eller familiens forhold. Der er dispenseret i tilfælde hvor familien kommer langsvejs fra, hvor der er tale om nærtstående familie, således at fx forældre eller søster og svoger har kunnet besøge indsatte samtidigt, og hvor der har været særlige forhold af familiemæssig eller personlig karakter såsom psykiske problemer i familien eller lignende.

Supplerende har Københavns Fængsler telefonisk over for direktoratet oplyst at der dispenseres i de tilfælde hvor der ikke ses at foreligge sikkerhedsmæssige problemer i forhold til antal besøgende og til sammensætningen af besøgende. Københavns Fængsler har oplyst at der som udgangspunkt vil blive dispenseret hvor der er tale om nærtstående personer, fx således at forældrepar kan komme på besøg samtidigt, og/eller således at der kan modtages flere end to børn samtidigt, men at den begrænsede fysiske plads dog sætter en begrænsning for dispensationsmuligheden i forhold til antal besøgende.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Uanset det under inspektion oplyste om at navnlig de personalemæssige forhold sætter en begrænsning for mulighederne for at udvide adgangen til besøg, anmodede jeg desuden om oplysning om mulighederne for at tillade besøg på andre tidspunkter end angivet i husordenen (fx) for besøgende der – på trods af muligheden for besøg både på hverdage og i weekenden – ikke kan komme på de angivne tidspunkter. Jeg bemærkede at jeg var opmærksom på at bl.a. anvendelsen af besøgslokalerne også til forsvarersamtaler sætter en begrænsning på mulighederne for at afvikle besøg uden for de i husordenen angivne tider.

Københavns Fængsler har som nævnt anført at der dispenseres fra bl.a. reglerne om normal besøgstid.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg forstår sådan at der også tillades besøg uden for de i husordenen angivne besøgstider hvis de besøgende undtagelsesvist ikke kan komme i besøgstiden.

Ad punkt 5.5. Egne genstande mv.

Det fremgår af et brev af 9. december 2004 fra direktoratet at bl.a. de bygningsmæssige forhold i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel sætter en begrænsning for i hvilket omfang de indsatte kan medbringe egne genstande under opholdet. Jeg anmodede om en uddybning heraf, herunder oplysning om hvorvidt adgangen til personlige genstande er mere begrænset for de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel end det generelt er tilfældet i andre arresthuse/arrestafdelinger som Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel rent bygningsmæssigt kan sammenlignes med.

Københavns Fængsler har oplyst at cellerne i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel er relativt små, cirka 8 kvadratmeter, og at de foruden kriminalforsorgens nye standardinventar er udstyret med fjernsyn, dvd/cd-afspiller og radio. Der er endvidere på alle celler en PlayStation 2 som den indsatte har lånt af afdelingen. Københavns Fængsler har anført at en celle skal være visiterbar, og at tøj og andre personlige gen-

stande derfor som udgangspunkt skal kunne være i celleinventaret, samt at der herudover bør være ryddeligt i cellen.

Københavns Fængsler har videre oplyst at det siden ibrugtagning af den nye afdeling ikke har givet anledning til klager fra de indsatte eller daglige diskussioner, at der alene udleveres det som er angivet i husordenen.

Direktoratet har henholdt sig til det af Københavns Fængsler oplyste idet direktoratet særligt har bemærket at begrænsningerne i adgangen til egne genstande skal ses i lyset af at cellen er udstyret med et stort fjernsyn, dvd/cd-afspiller, radio og køleskab samt kriminalforsorgens nye standardudstyr, herunder en sovebriks af en vis størrelse.

Direktoratet har yderligere bemærket at det ud fra de oplysninger som direktoratet har indhentet fra flere arresthuse/arrestafdelinger, ikke er muligt at angive hvorvidt adgangen til personlige genstande er mere begrænset for de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel, end det er tilfældet i andre arresthuse/arrestafdelinger som arrestafdelingen bygningsmæssigt kan sammenlignes med. Dette skyldes i høj grad at det er vanskeligt at sammenligne de enkelte celler, herunder i forhold til, hvad der er opstillet som standardudstyr på cellen, samt cellens størrelse, og dermed hvor meget plads der er "til overs" til indsattes egne genstande sammenholdt med de enkelte arresthuses definition af begrænsninger i adgangen til at medbringe genstande. Direktoratet har dog bemærket at flere arresthuse har oplyst at fx privat beklædning og private effekter af blandt andet pladshensyn kun kan indføres i kontrolleret eller begrænset omfang.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at de indsatte ikke har klaget over de fastsatte begrænsninger, og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 5.7. Sammenfatning

Det blev under inspektionen oplyst at Københavns Fængsler havde ønsket at have en vis periode til at indvinde erfaringer i – frem til 1. januar 2005 hvor der således skulle finde en intern evaluering sted. Jeg anmodede om underretning om denne evaluering.

Københavns Fængsler har henvist til de ændringer af regimet på afdelingen som til dels er anført ovenfor under punkterne om fællesskab. Der er således sket en udvidelse af cellefællesskabet med en anden indsat fra to til fire timer dagligt. Adgangen til flex- og kondirum er udvidet til det dobbelte således at disse kan bruges parallelt, hvilket medfører at indsatte kan påregne at kunne benytte flex- og kondirum i en time ca. seks gange om ugen, og brug af disse rum tæller ikke med i cellefællesskab. Københavns Fængsler har endvidere henvist til den reviderede husorden (som jeg som tidligere nævnt ikke har modtaget en kopi eller et eksemplar af).

Om baggrunden for udvidelsen af fællesskabsmulighederne har Københavns Fængsler oplyst at man ved ibrugtagningen af afdelingen i oktober 2004 af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde fandt det nødvendigt henset til det særlige klientel at foretage begrænsninger i fællesskabet, således at der i det væsentlige kun var minimumsfællesskab mv. Efter nogle måneders erfaringer med afdelingen og i lyset af mine spørgsmål samt drøftelser med direktoratet mente fængslet ud fra en vurdering af de sikkerhedsmæssige og regimemæssige muligheder og begrænsninger at kunne udvide fællesskabet til det ovenfor anførte.

Direktoratet har henholdt sig til det af Københavns Fængsler anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig det oplyste om at arrestafdelingen er indrettet ”med de fysiske lokaliteter til fællesskab, som det har været muligt at afse plads til, når den nødvendige kapacitet samtidig skulle fastholdes”. Jeg anførte at dette for så vidt ikke i sig selv

giver mig anledning til bemærkninger, men at der imidlertid kunne rejses spørgsmål om hvorvidt kapaciteten burde have været afpasset efter de fysiske forhold således at de indsattes muligheder for fællesskab, herunder fællesskab i fællesrum i arbejdstiden, var blevet tilgodeset i videre omfang end det er tilfældet ved den omfattende ombygning der blev foretaget. Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse herom og om oplysning om de parametre som (normalt) anvendes ved nyindretning af arresthuse/afdelinger.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Med hensyn til de parametre der (normalt) gælder ved nyindretning af arresthuse/arrestafdelinger kan det oplyses, at kriminalforsorgen gennem sin byggevirksomhed har dannet sig et erfaringsgrundlag med hensyn til den hensigtsmæssige dimensionering af sådanne nyindretninger.

Ud fra disse gennemsnitsbetragtninger skal en celle inklusive bad og toilet være på brutto 12 m² eller fraregnet bad og toilet på netto 9 m². Hertil vil komme diverse personalerum og arbejds- og fritidsrum for de indsatte. Fastlæggelse af disse lokaliteters placering og dimensionering sker i et samarbejde mellem byggesagens arkitekt og direktoratet efter høring af det pågældende tjenestested. Kapaciteten i den/de pågældende huse/afdelinger vil indgå i disse overvejelser. Det skal herved tilgodeses, at nyindretningen opfylder de gældende krav i lovgivningen og i kriminalforsorgens regelsæt. Endvidere sker indretningen under hensyntagen til De Europæiske Fængselsreglers vejledende minimumsstandarder og anbefalinger fra Den Europæiske Torturkomite.

Vedrørende spørgsmålet om kapacitetens afpasning til de fysiske forhold, er det fortsat direktoratets vurdering, at det er nødvendigt med en kapacitet på 25 celler for til enhver tid – d.v.s. også under spidsbelastninger – at kunne rumme alle negativt stærke indsatte i kategori 1, d.v.s. indsatte, som har optrådt voldeligt eller truende i fængsler eller arresthuse. I forbindelse med afpasningen af kapaciteten til de fysiske forhold har direktoratet endvidere vurderet, at etablering af et fælles arbejdsrum – udover flexrum og kondirum – ville medføre en uforholdsmæssig stor nedgang i kapacitet.”

Jeg har for så vidt ikke grundlag for at anfægte direktoratets vurdering af behovet for 25 pladser for til enhver tid at kunne rumme alle negativt stærke indsatte i kate-

gori 1, men bemærker at det af oplysningerne i denne sag og den egen drift-sag som jeg har rejst vedrørende arrestafdelingen, ikke synes at fremgå at der indtil videre har været behov for 25 pladser i denne kategori. Som anført i den endelige rapport var der henholdsvis den 15. november og 13. december 2004 (ca.) 8 indsatte i kategori 1 i afdelingen. Ifølge en udtalelse af 25. august 2005 fra direktoratet i egen drift-sagen var der den 1. juni 2005 13 indsatte i kategori 1. Det fremgår ikke om der i de mellemliggende perioder eller efterfølgende på noget tidspunkt har været (væsentligt) flere indsatte i kategori 1. Idet jeg går ud fra at direktoratet løbende overvejer om der er behov for 25 pladser og i benægtende fald overvejer at indrette fællesskabsrum i videre omfang, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Efter min umiddelbare opfattelse måtte det anses for tvivlsomt om det af sikkerhedsmæssige eller ordensmæssige grunde er nødvendigt at begrænse forholdene for de indsatte som ikke hører under kategori 1, som sket. Inden jeg tog endelig stilling til forholdene for disse indsatte, bad jeg direktoratet om en udtalelse vedrørende nødvendigheden af begrænsningerne og mulighederne for lempelse af de interne regler over for disse indsatte, herunder en besvarelse af de spørgsmål som jeg havde rejst i rapporten. Jeg bemærkede at jeg, som det fremgik af rapporten, var opmærksom på bl.a. den ændring af straffuldbyrdelsesloven der efterfølgende var vedtaget, og at det i forarbejderne hertil er anført at der er "behov for at tilvejebringe en hjemmel til i arresthuse, som er særligt udpeget til at huse indsatte, hvis tilstedeværelse skaber en særlig risiko for overgreb på medindsatte, personale eller andre i institutionen, at begrænse fællesskabet til rent cellefællesskab alene begrundet i klientellets karakter".

Københavns Fængsler har anført at Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel som udgangspunkt er en afdeling for negativt stærkt styrende indsatte, og at det også gælder for indsatte i kategori 2-4. Københavns Fængsler har videre anført at uanset om disse indsatte måtte have optrådt truende eller ej, er erfaringen med denne gruppe indsatte at de udøver en styrende adfærd overfor personale og medindsatte hvis der ikke er et kontrolleret regime.

Københavns Fængsler har desuden anført at det er fængslets konkrete erfaring med den nuværende anvendelse af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel at det i meget høj grad er lykkedes generelt at forhindre negativ stærkt styrende adfærd fra de indsatte side. Dette er efter fængslets opfattelse lykkedes fordi man har gennemført et kontrolleret og gennemskueligt regime hvor de indsatte bl.a. kun kan være to sammen og hver følges af to fængselsfunktionærer.

Fængslet har videre oplyst at der siden ibrugtagningen i oktober 2004 har været meget få trusselssituationer mv. indsatte imellem eller overfor medarbejdere. Der har endvidere været meget få observations- og sikringscelleanbringelser mv. hvilket efter fængslets vurdering i høj grad må tilskrives det kontrollerede regime. Det er fængslets opfattelse at man også har opnået en meget positiv begrænsning af indsmugling af og handel med narkotika.

Københavns Fængsler har videre anført at det i øvrigt er en generel fængselsmæssig erfaring at det er vanskeligt at opretholde forskellige regimer på en afdeling. Dette gælder i særdeleshed på en lille afdeling der ikke fysisk er mulig at indrette fleksibelt. Et differentieret regime skaber mulighed for fejl der kan bringe sikkerheden i fare, og kan give anledning til daglige diskussioner med indsatte samt forsøg på splitelse og uro. Denne risiko vil særlig øges hvis kategori 2-4 fx skulle følges af en fængselsfunktionær, mens kategori 1 skulle følges af to funktionærer da disse kategorier indbyrdes kan have fællesskab. Klientellets sammensætning er i øvrigt ikke givet idet kategori 1-4 også er en prioritetsliste for anvendelsen. Et ensartet regime gør det tillige enkelt ledelsesmæssigt at kontrollere at fastlagte rutiner faktisk overholdes.

Fængslet har dog bemærket at det fælles regime ikke gælder i forhold til indsatte der er udelukket fra fællesskab.

Københavns Fængsler har i øvrigt henvist til beslutningen om at udvide muligheden for dagligt fællesskab til ca. det dobbelte niveau i forhold til hidtil. Af de netop

nævnte grunde mener fængslet at det er afgørende fortsat kun at tillade fællesskab mm. for to indsatte sammen og fastholde personaletætheden på hver enkelt indsat.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig i det anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 6.1. Anbringelse på afdelingen

Fra en konkret klage som jeg havde modtaget, var jeg bekendt med at direktoratet havde (haft) generelle overvejelser vedrørende spørgsmålet om betydningen og vurderingen af indsatte med rockertilhørsforhold. Jeg anmodede direktoratet om at underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Direktoratet har oplyst at de generelle overvejelser om spørgsmålet om betydningen og vurderingen af indsatte med rockertilhørsforhold endnu ikke er endeligt afsluttet. Direktoratet vil underrette mig når overvejelserne er tilendebragt, hvilket forventedes at ske i løbet af efteråret.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne underretning.

Det fremgår af et svar fra direktoratet til Folketingets Retsudvalg at direktoratet i forbindelse med en nærmere undersøgelse af grundlaget for overførslen i konkrete sager ville tage stilling til behovet for i visse typer af sager at overføre kompetencen til at træffe afgørelse om overførsel til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel til direktoratet. Direktoratet havde desuden oplyst at direktoratet ville foretage en nærmere instruktion vedrørende kravene til sagsbehandlingen i sager om overførsel til arrestafdelingen.

Jeg anmodede direktoratet om at underrette mig om resultatet af overvejelserne om ændring af kompetencen samt om på hvilken måde den nævnte instruktion ville ske.

I en udtalelse af 19. maj 2005 som jeg modtog i en konkret sag, oplyste direktoratet at direktoratet var ved at udarbejde en cirkulæreskrivelse om de sagsbehandlingsmæssige procedurer der skal følges i denne type sager. Direktoratet oplyste endvidere at direktoratet havde besluttet at kompetencen indtil videre skulle forblive hos institutionerne idet direktoratet ville afvente erfaringerne med cirkulæreskrivelsen i en periode af seks måneder hvorefter spørgsmålet ville blive overvejet på ny. På denne baggrund præciserede jeg i et brev af 31. maj 2005 i den konkrete egen driftsag som jeg havde rejst vedrørende arrestafdelingen, at anmodningen om underretning i inspektionssagen (herefter) alene vedrørte direktoratets stillingtagen efter den nævnte seks måneders periode og en kopi af cirkulæreskrivelsen.

På tidspunktet for direktoratets udtalelse i inspektionssagen var cirkulæreskrivelsen endnu ikke blevet udsendt, og direktoratet anførte i udtalelsen at der af denne grund endnu ikke forelå erfaringer med ordningen. Direktoratet oplyste at direktoratet ville underrette mig når direktoratets stillingtagen til erfaringerne med cirkulæreskrivelsen foreligger.

Jeg har efterfølgende modtaget en kopi af cirkulæreskrivelsen som er af 26. september 2005.

Jeg afventer tilbagemelding fra direktoratet vedrørende erfaringerne med cirkulæreskrivelsen efter den nævnte seks måneders periode.

Ad punkt 6.2. Tilbageførsel og overførsel

Jeg anmodede om nærmere oplysninger om hvordan den ugentlige vurdering af de indsatte foregår, herunder hvad der skal til for at "grundlaget for opholdet ikke længere skønnes at være til stede".

Jeg anmodede desuden om nærmere oplysninger om den kontakt som personalet har med de indsatte til brug for vurderingen.

Københavns Fængsler har oplyst at man hver formiddag klokken 10.00 gennemgår samtlige indsatte på et møde hvor en repræsentant fra afdelingsledelsen samt det tilstedeværende personale deltager. Indtrykket af hver enkelt indsat i det forløbne døgn diskuteres, og særlige forhold der måtte have betydning for vurderingen og for personalet i det kommende døgn, noteres i klientsystemet.

Københavns Fængsler har videre oplyst at der holdes ugentlige gennemgangsmøder med deltagelse af en repræsentant fra afdelingsledelsen, det tilstedeværende personale og den socialrådgiver der er tilknyttet afdelingen. På disse møder gennemgås alle afdelingens indsatte grundigt idet man inddrager hvad der måtte være iagttaget på de ovenfor nævnte daglige møder.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Direktoratet kan henholde sig til det, som Københavns Fængsler har oplyst, idet det kan bemærkes, at Københavns Fængsler har tilføjet, at basispersonalet flere gange dagligt har kontakt til alle indsatte især i forbindelse med daglige gøremål, f.eks. madudlevering, medicinudlevering og gårdtur. Endvidere tager souscheferne kontakt til de indsatte enten efter anmodning fra de indsatte selv, eller på baggrund af de observationer basispersonalet har foretaget i forbindelse med de daglige gøremål. Endelig har sygeplejerske og socialrådgiver kontakt til de indsatte efter anmodning.

For så vidt angår hvad der skal til, for at grundlaget for opholdet på Politigårdens Fængsel ikke længere er til stede, har Københavns Fængsler vedrørende kategori 1 oplyst, at det særligt drøftes, om indsattes adfærd i forhold til overførselsgrundlaget er så ændret, at indsatte bør tilbageføres. Indsattes psykiske og somatiske tilstand vurderes tillige.

De indsatte i kategori 1 er overført med hver sin konkrete begrundelse. De er overført, fordi de har optrådt voldeligt eller truende. Det vil derfor i hvert enkelt tilfælde konkret blive vurderet, hvorledes den pågældendes adfærd og opførsel over en vis observationstid måtte have ændret sig i forhold til adfærden på tidspunktet for overførslen. Det afgørende for beslutning om tilbageførsel er, at indsatte i en tid har vist, at han eller hun nu kan begå sig i et statsfængsel eller andet arresthus, og ikke dominerer med truende adfærd eller på ny udøver vold. Der vil således altid være tale om en individuel vurdering.

Direktoratet kan henholde sig til det som Københavns Fængsler har oplyst, idet det skal tilføjes, at der ikke herudover kan fastsættes præcise kriterier for, hvad der skal til for at grundlaget for anbringelsen ikke længere er til stede, idet der til enhver tid er tale om et konkret skøn i hver enkelt sag, men som udgangspunkt må den pågældende ikke længere for eksempel udvise negativ stærk, alvorlig utilpasset eller truende adfærd.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Desuden bad jeg om oplysning om hvor mange af de indsatte i kategori 1 der på nuværende tidspunkt var vurderet som egnet til tilbageførsel, og hvor mange af disse der var tilbageført. Hvis der var nogen som ikke var tilbageført, men var overført til anden institution i stedet, bad jeg ligeledes om oplysning herom.

Direktoratet har oplyst at der siden opstarten af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel i oktober 2004 (og indtil – går jeg ud fra – Københavns Fængsleres udtalelse af 30. juni 2005) er tilbageført/overført i alt 16 indsatte i kategori 1, og at yderligere 4 indsatte i kategori 1 er blevet løsladt fra arrestafdelingen. Københavns Fængsler har desuden oplyst at der ikke på tidspunktet for afgivelsen af udtalelsen (den 30. juni 2005) var indsatte i kategori 1 der var vurderet egnet til tilbageførsel. Direktoratet har i øvrigt henvist til min egen drift sag om afdelingen. I denne sag har direktoratet bl.a. oplyst nærmere om varigheden af de midlertidige anbringelser i kategori 1 (indtil 29. juni 2005).

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede tillige om oplysning om på hvilken måde vurderingen af de indsatte i kategori 2-4 – som ikke er overført på grund af uønsket adfærd/handlinger, og derfor ikke skal ”forbedre” sig – adskiller sig fra vurderingen af de indsatte i kategori 1.

Københavns Fængsler har oplyst at personalet ikke vurderer adfærd for kategori 2-4-indsatte på samme måde som for kategori 1-indsatte, idet overførslen ikke er begrun-

det i voldelig eller truende adfærd, men alene er sket på baggrund af deres rockerrelationer. Københavns Fængsler har oplyst at de indsatte i kategori 2-4 gennemgås med henblik på at vurdere deres generelle opførsel, særlige forhold, psykiske og somatiske tilstand. Københavns Fængsler har videre oplyst at en enkelt person (som nu er prøveløsladt) er overgået fra anden kategori til kategori 1.

Direktoratet har henholdt sig til det som Københavns Fængsler har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede endelig om nærmere oplysninger om i hvor mange tilfælde det (indtil videre) havde været overvejet at flytte indsatte på grund af deres psykiske tilstand, og hvor mange der (indtil videre) var flyttet af denne grund.

Københavns Fængsler har oplyst at der siden oktober 2004 er overført 8 indsatte efter en samlet konkret vurdering hvor også den indsattes psykiske tilstand har været medvirkende til beslutningen om overførsel. Fængslet har løbende været opmærksom på også at vurdere de indsattes psykiske tilstand, men fængslet har ikke en samlet opgørelse over i hvilke tilfælde fængslet yderligere måtte have overvejet psykisk belastning.

Direktoratet har henholdt sig til det som Københavns Fængsler har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.1. Arbejde, undervisning og fritid

Jeg anmodede afdelingen om at oplyse nærmere om arten af det arbejde som de indsatte kan tilbydes.

Københavns Fængsler har oplyst at der tilbydes celloarbejde i form af mindre pakkeopgaver, monteringsarbejde mv. i lighed med tilbuddet på Vestre Fængsel.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arrestafdelingen om at oplyse om den "støtteundervisning" som omtales i husordenen, omfatter de undervisningstilbud der er beskrevet i en informationskrivelse fra lærerne til de indsatte. Hvis det ikke er tilfældet, bad jeg afdelingen om at oplyse hvad det sigter til.

Københavns Fængsler har oplyst at de undervisningstilbud der er beskrevet i informationsskrivelsen fra lærerne, beskriver både støtteundervisning og andre muligheder for undervisning som tilrettelægges i forhold til det aktuelle behov blandt de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. Det betyder at støtteundervisning såfremt der er et behov herfor, vil kunne tilbydes inden for de undervisningstimer der er tildelt afdelingen. Københavns Fængsler har oplyst at den undervisning der tilbydes nu, bl.a. sigter til almenoplysning, uddannelsesvejledning samt repetition og opgradering af basale skolekundskaber (regning, matematik, dansk og samfundsfag), men at der er enkelte indsatte som modtager undervisning i enkelte fagområder på et højere niveau (hf og videregående uddannelsesniveau).

Københavns Fængsler har videre oplyst at husordenen i øvrigt er ændret således at der ikke længere står "støtteundervisning", men alene "undervisning", da dette er det mest korrekte samlede begreb.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede tillige afdelingen om at oplyse om de tildelte timer er tilstrækkelige til at opfylde de indsatte ønsker om undervisning, og om de indsatte – ud over at modtage ovennævnte informationsskrivelse – kontaktes af afdelingen eller lærerne med henblik på afklaring af om de ønsker undervisning.

Københavns Fængsler har oplyst at nyindsatte kontaktes af afdelingen med henblik på en afklaring af om de ønsker undervisning, og at arrestafdelingen er tildelt undervisningstimer efter den norm som er normen for almindelige arresthuse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men da arrestafdelingen ikke har besvaret mit spørgsmål om hvorvidt de tildelte timer er tilstrækkelige til at opfylde de indsatte ønsker om undervisning, gentager jeg spørgsmålet.

Jeg beder i den forbindelse også direktoratet om at oplyse om det har været overvejet at fastsætte en højere norm for arrestafdelingen, fx på grund af de manglende muligheder for arbejde i arbejdsrum.

Jeg anmodede tillige om oplysning om hvilke undervisningsmaterialer der stilles til rådighed af arrestafdelingen, herunder om der (på trods af at undervisning foregår på cellerne) er mulighed for at anvende pc.

Københavns Fængsler har oplyst at der ikke er mulighed for at anvende pc i undervisningen. Der bliver stillet skriftlige materialer (bøger, artikler og lignende) til rådighed samt cd'er med lyd.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

I en betænkning om beskæftigelsen af de indsatte som direktoratet udsendte i oktober 2002, peger beskæftigelsesudvalget (i forbindelse med en anbefaling om at flere ind-

satte tilbydes undervisning under ophold i arresthus) på at der også i arresthusregi bør ske en opprioritering af anvendelse af it i undervisningen, jf. side 29 i betænkningen. På side 77 i betænkningen er om opprioritering af it som selvstændigt fag anført følgende:

”Den rivende udvikling inden for informationsteknologien præger i stigende grad vores hverdag både arbejdsmæssigt og i privatsfæren. Færdigheder inden for IT vil således i stigende grad være nødvendige for, at den enkelte fremover kan begå sig både på arbejdsmarkedet og i samfundet i det hele taget.

På den baggrund finder udvalget, at der snarest muligt bør ske en generel opprioritering af IT-undervisning som en selvstændig fagdisciplin og ikke kun som en integreret del af den øvrige undervisning i fængslerne. Udvalget er opmærksom på, at dette forslag på en række af institutionerne vil forudsætte investering i ny teknologi samt eventuelt også opkvalificering af lærere til at forestå IT-undervisningen.”

I sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Frederikshavn har jeg tilkendegivet at det (også) er min opfattelse at de indsatte så vidt muligt bør have mulighed for at benytte pc i undervisningen. I sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg har direktoratet desuden (den 26. marts 2003) udtalt at det er direktoratets plan at alle arresthuse på sigt har en pc til brug i undervisningen. Direktoratet har bemærket at direktoratet er bekendt med at det i mange arresthuse er vanskeligt (visse steder umuligt) at opstille en pc da der ikke findes et egnet lokale, og at de økonomiske ressourcer til indkøb af pc til arresthusene er små. Fra inspektioner af arresthusene er jeg bekendt med at der nu generelt set anvendes pc i undervisningen af de indsatte.

Jeg anmoder på denne baggrund direktoratet om at oplyse hvorfor de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel ikke bør have dette tilbud.

Desuden bad jeg om oplysning om mulighederne for at fortsætte undervisning der er påbegyndt før overførsel til afdelingen, herunder selvstudium.

Københavns Fængsler har oplyst at der er begrænset mulighed for at fortsætte undervisning som er påbegyndt før en overførsel, idet det alene kan ske hvis det kan foregå som selvstudium/brevkursus.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der om end i begrænset omfang er mulighed for at fortsætte tidligere påbegyndt undervisning under opholdet i arrestafdelingen.

I brev af 10. marts 2005 havde Københavns Fængsler oplyst at arrestafdelingen den 13. januar 2005 bestilte et antal spinncykler som ville blive leveret i uge 11.

Jeg bad om oplysning om hvor cyklerne er placeret.

Københavns Fængsler har oplyst, at spinncyklerne p.t. er placeret i flexrummet. Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Med den bemærkning at jeg som også tidligere nævnt går ud fra at det fortsat er muligt at spille bordtennis i flexrummet, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at de indsatte i forbindelse med afvikling af cellefællesskab har mulighed for at låne spil hvis de ønsker det, men for en ordens skyld bad jeg om oplysning herom.

Københavns Fængsler har oplyst at de indsatte kan låne spil i forbindelse med fællesskab. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.2. Besøg, herunder forsvarerbesøg

Jeg anmodede om oplysning om hvor mange voksne (uden børn) der samtidig vil kunne besøge en indsat, og hvorfor der er en begrænsning til to børn.

Direktoratet har henvist til besvarelsen vedrørende punkt 5.4. Som anført dette sted har Københavns Fængsler oplyst at der dispenseres (bl.a.) fra reglen om antal besøgende samtidig efter en konkret vurdering, og hvor der ikke ses at foreligge sikkerhedsmæssige problemer i forhold til antal besøgende og sammensætningen heraf. Som udgangspunkt dispenseres der hvis der er tale om nærtstående personer, fx således at forældrepar kan komme samtidig, og/eller så der kan modtages flere end to børn samtidig.

Jeg har under pkt. 5.4. noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at personerne på listen over godkendte besøgende kan udskiftes efter ønske fra den indsatte, men for en ordens skyld bad jeg om oplysning herom.

Københavns Fængsler har oplyst at de indsatte kan udskifte personer på besøgslisten som de ønsker. Siden den 1. juli 2005 har der kunnet godkendes op til 20 besøgende pr. indsat. Københavns Fængsler har oplyst at dette primært er sket efter ønske fra de indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Københavns Fængsler traf den 15. marts 2005 afgørelse i anledning af en klage fra en forsvarer vedrørende forsvareres muligheder (tider for) besøg i arrestafdelingen. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt denne afgørelse havde været påklaget til direktoratet, og i givet fald underretning om direktoratets svar i den anledning.

Direktoratet har oplyst at Københavns Fængslers afgørelse vedrørende forsvarerbesøg er blevet påklaget til direktoratet, men at direktoratet endnu ikke har truffet afgørelse i sagen. Det skyldes at der samtidig er rejst et generelt spørgsmål om emnet fra et antal advokater, og besvarelsen af klagen afventer overvejelserne i den generelle sag som direktoratet fortsat har under overvejelse. Direktoratet har anført at jeg vil modtage underretning om direktoratets svar på klagen.

Jeg afventer denne underretning. Uanset om resultatet af direktoratets overvejelser i den generelle sag vil fremgå af svaret i den konkrete sag, anmoder jeg tillige om underretning om svaret i denne sag.

Ad punkt 8.3. Lægebetjening mv.

Det blev under inspektionen oplyst at det for tiden blev overvejet om sygeplejerskedækningen var tilstrækkelig. Jeg anmodede om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Københavns Fængsler har oplyst at helsebetjeningen af de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel varetages ved fremmøde to gange om ugen af en sygeplejerske og ved fremmøde en gang om ugen af en læge, og at det vurderes som tilstrækkeligt. Københavns Fængsler har henvist til at afdelingens tjenestegørende uniformerede personale på døgnbasis også kan opnå telefonisk kontakt med døgnvagthavende sygeplejerske og læge på Vestre Hospital, og at døgnvagthavende læge udenfor omtalte ugentlige fremmøde vil kunne tilse indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel når lægen finder dette påkrævet eller tilrådeligt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.5. Forplejning

I den foreløbige rapport anmodede jeg om en udtalelse om muligheden for – såfremt der inden for dagens leverance af mad er mad tilovers – at tilbyde det til de indsatte der måtte ønske det. Københavns Fængsler besvarede dette spørgsmål i forbindelse med fængslets afgivelse af bemærkninger til den foreløbige rapport. Københavns Fængsler anførte at fængslet generelt ikke mener at der bør være en sådan mulighed og redegjorde nærmere for baggrunden for denne opfattelse. Jeg bekræftede i den endelige rapport at mit spørgsmål ikke sigtede til tilbehør, men at spørgsmålet derimod ikke kun omfattede den varme mad, men tillige muligheden for ekstra pålæg til den kolde mad.

Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse vedrørende dette spørgsmål.

Københavns Fængsler har oplyst at fængslet (fortsat) generelt mener at der ikke bør være en mulighed for at tilbyde overskydende mad til de indsatte. Fængslet har (på ny) anført at det er nærliggende at antage at nogle indsatte af andre vil blive presset til enten at tage en lille portion eller sige nej til den varme ret, hvis overskydende mad efterfølgende tilbydes de indsatte der ønsker det. En sådan ordning vil således i sig selv kunne skabe mulighed for at presse svagere indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har for så vidt ingen bemærkninger til fængslets begrundelse for ikke at ville tilbyde overskydende mad til de indsatte som måtte ønske det; men det er efter min opfattelse et problem hvis der er indsatte som ikke kan blive mætte af den mad der serveres. Da det tidligere er oplyst at de indsatte kan få alt det tilbehør som de ønsker, dog kun hvad der kan være på en tallerken, går jeg ud fra at fængslet vil overveje at tilbyde de indsatte en ekstra tallerken til tilbehør hvis det ønskes.

Jeg anmodede direktoratet om en udtalelse vedrørende det forhold at de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel ikke har mulighed for med jævne mellemrum at købe færdigtilberedt mad udefra.

Københavns Fængsler har i brev af 30. marts 2005 anmodet direktoratet om at overveje at ændre § 6, stk. 1, i cirkulære nr. 127 af 13. november 2003 om forplejning af indsatte som ikke er omfattet af selvforplejningsordningen i fængslerne og arresthusene. Efter dette cirkulære skal de indsatte i arresthusene have mulighed for med jævne mellemrum gennem arresthuset at købe mad uden for institutionen. Københavns Fængsler har foreslået at reglen ophæves eller gøres fakultativ (frivillig).

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 25. august 2005 har meddelt Københavns Fængsler at direktoratet ikke mener at bestemmelsen på nuværende tidspunkt skal ændres. Direktoratet har bemærket at direktoratet samtidig har anmodet Københavns Fængsler om at sørge for at der fastsættes retningslinjer hvorefter der i overensstemmelse med § 6, stk. 1, i det nævnte cirkulære gives de indsatte en generel mulighed for med jævne mellemrum at købe mad uden for institutionen.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder Københavns Fængsler om at orientere mig om de retningslinjer som Københavns Fængsler herefter fastsætter eller har fastsat.

Ad punkt 8.6. Butik

Jeg noterede mig at de indsatte ved udleveringen af varer som er bestilt hos købmanden, samtidig får udleveret købssedlen som kvittering. Jeg havde under inspektionen rejst spørgsmål om hvorvidt proceduren kunne ændres således at de indsatte allerede i forbindelse med bestillingen af varerne får en sådan kvittering.

Idet jeg bemærkede at det ikke kan udelukkes at købssedlen bortkommer, og at den indsatte i så fald ikke har nogen dokumentation for hvad der er bestilt, bad jeg fængslet om på ny at overveje spørgsmålet om udlevering af en kopi/genpart af bestillings-sedlen allerede ved bestillingen af varerne.

Københavns Fængsler har oplyst at de indsatte kan få en kopi af købssedlen i forbindelse med bestilling af varer hvis de ønsker det, og at Københavns Fængsler vil indføje oplysning herom i husordenen. I forbindelse med levering af varerne fra butikken vedhæftes den originale købsseddel.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg modtog efterfølgende en konkret henvendelse vedrørende en klage til Københavns Fængsler over bl.a. at der generelt er problemer med udsolgte varer hos købmanden. Efter anmodning modtog jeg kopi af Københavns Fængslers svar i den anledning i brev af 15. februar 2005. Af dette brev fremgår bl.a. at butikken havde haft svært ved at levere forskellige varer (navnlig pålæg), og at butikken for at imødekomme ønsket om disse varer fra midten af januar måned 2005 havde ændret indkøb af de pågældende produkter fra detail til grossist. Det fremgår videre af svaret at der kan være problemer med levering af navnlig blade og magasiner som udkommer en gang om måneden, og hvor bestilling ligger langt fra sidste udgivelsesdag. Københavns Fængsler bemærkede at fængslets butik i vid udstrækning forsøger at efterkomme de indsatte ønsker i forhold til indkøb af dagligvarer, men at butikken af ressourcemæssige hensyn ikke har mulighed for at efterkomme alle de forskellige særbehov som de indsatte i arrestafdelingen har. Inspektionen udtalte endvidere at inspektionen ikke havde fundet grundlag for at kritisere fængslets butik for butikkens varesortiment. Inspektionen havde bl.a. lagt vægt på at der var sket en udvidelse af varesortimentet.

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt afgørelsen var påklaget til direktoratet, og i givet fald om underretning om direktoratets svar i den anledning.

Københavns Fængsler har oplyst at afgørelsen af 15. februar 2005 ikke er påklaget til direktoratet.

*Jeg har noteret mig det oplyste – herunder det som er angivet i Københavns Fængs-
lers afgørelse. Det oplyste heri giver mig ikke anledning til at foretage mig noget.*

Ad punkt 8.9. Telefonsamtaler

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til det forhold at de indsatte ikke har mulig-
hed for at foretage en ny opringning hvis der ringes forgæves.

Jeg anmodede desuden arrestafdelingen om at oplyse årsagen til at de indsatte kun
må ringe til ét nummer om dagen – og således ikke vil kunne benytte de tildelte 15
minutter til fx to opringninger, herunder hvis der ikke opnås forbindelse til det num-
mer som den indsatte har ringet til. Jeg bad tillige om direktoratets bemærkninger til
dette forhold.

Københavns Fængsler har oplyst at ordningen er ændret således at de indsatte som
udgangspunkt dagligt har lov til at ringe i 15 minutter. Disse 15 minutter kan frit
benyttes, dvs. at de indsatte efter eget ønske kan ringe op til et eller flere af de god-
kendte numre inden for de 15 minutter. Københavns Fængsler har oplyst at dette vil
fremgå af husordenen.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Henset til, at Københavns Fængsler har oplyst, at ordningen er ændret så-
ledes, at de indsatte nu har mulighed for at ringe op til flere af de god-
kendte numre inden for de 15 minutter, og idet direktoratet forudsætter,
at der blot er tale om en generel ordning, hvorefter de indsatte kun kan te-
lefonere 15 minutter, men at der ved ganske særlige omstændigheder
konkret tillades et ekstra opkald uden for de 15 minutter, kan direktoratet
henholde sig til det af Københavns Fængsler oplyste.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.10. Talsmandsordning

Jeg anmodede afdelingen om at oplyse hvorvidt talsmanden vil kunne få stillet en skrivemaskine til rådighed.

Københavns Fængsler har oplyst at en talsmand efter forespørgsel altid vil kunne få en skrivemaskine stillet til rådighed.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Arrestafdelingens husorden manglede oplysning om hvor ofte der afholdes talsmandsvalg og om kontrollen med valg af talsmand. For så vidt angår proceduren for valg af talsmand, var det alene anført at det sker skriftligt, men ikke at afstemningen er hemmelig, jf. straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 2.

Jeg gik ud fra at det vil blive indføjet i husordenen og bad om underretning når det var sket.

Københavns Fængsler har oplyst at det er indført i husordenen at afstemningen er hemmelig. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste om at det i husordenen – som jeg som tidligere nævnt ikke har modtaget en kopi eller et eksemplar af – er indføjet at afstemningen er hemmelig. Jeg har ovenfor bedt om en kopi af den reviderede husorden. Hvis der ikke i husordenen allerede også er indføjet oplysning om hvor ofte der afholdes talsmandsvalg, og om kontrollen med dette valg, går jeg ud fra at det vil blive indføjet.

Det fremgår af talsmandsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, at talsmanden må anvende den tid der er nødvendig til talsmandsarbejdets forsvarlige udførelse når hensyn tages til

antallet af indsatte som talsmanden repræsenterer, og de lokale forhold. Jeg anmode-
de på denne baggrund om direktoratets bemærkninger til arrestafdelingens regel om
at talsmanden højst må bruge en time i alt om ugen på samtaler med de øvrige indsat-
te i afdelingen (som han kun vil kunne tale med enkeltvis).

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Det fremgår af talsmandsbekendtgørelsens § 6, at talsmænd må anvende
den tid, der er nødvendig, til talsmandsarbejdets forsvarlige udførelse,
når hensyn tages til antallet af indsatte, som den pågældende repræsente-
rer, og de lokale forhold. Hvervet skal dog tilrettelægges, så det medfører
mindst mulig forstyrrelse af den ret og pligt til beskæftigelse, der følger
af straffuldbyrdslovens § 38, stk. 1.

Det er direktoratets opfattelse, at det må være en konkret vurdering, hvor
meget tid, der er nødvendig at anvende på talsmandsarbejdet, og at denne
vurdering vil kunne ændre sig over tid. Direktoratet finder derfor ikke, at
fængslet kan fastsætte en så kategorisk regel om, at talsmanden højst må
bruge en time i alt om ugen på samtaler med de øvrige indsatte i afdelin-
gen. Af hensyn til mindst mulig forstyrrelse af retten og pligten til be-
skæftigelse og lignende vil der efter direktoratets opfattelse kunne fast-
sættes en regel om, at talsmandens samtaler med de øvrige indsatte så
vidt muligt skal finde sted inden for et nærmere angivet tidsrum, når blot
det ikke er udelukket, at samtaler kan finde sted i et længere tidsrum eller
på andre tidspunkter, hvis det konkret findes nødvendigt.

Direktoratet vil tilkendegive dette over for Københavns Fængsler.”

*Med den bemærkning at de indsatte i arresthusene (herunder arrestafdelingerne)
ikke har pligt til at udføre beskæftigelse, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 28 og be-
skæftigelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 2, og idet jeg går ud fra at husordenen vil blive
ændret i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse, har jeg noteret mig det
oplyste.*

Ad punkt 8.11. Aviser og bøger

Jeg gik ud fra at arrestafdelingen hvis de indsatte i nogenlunde enighed fremsætter
ønske om at der holdes en anden (yderligere) landsdækkende avis end Kristeligt

Dagblad, ville overveje et sådant ønske uafhængigt af rent økonomiske overvejelser. Jeg anmodede arrestafdelingen og direktoratet om at udtale sig herom.

Københavns Fængsler har oplyst at fængslet vil overveje sådanne ønsker.

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 7. september 2005 har drøftet dette spørgsmål telefonisk med Københavns Fængsler der oplyste at såfremt der måtte komme et ønske fra de indsatte om en anden landsdækkende avis, så vil fængslet overveje om ønsket kan imødekommes. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad også direktoratet om at udtale sig om hvorvidt MetroXpress og Urban kan karakteriseres som landsdækkende aviser.

Direktoratet har anført at det er direktoratets opfattelse at aviserne er landsdækkende. Direktoratet har herved lagt vægt på at aviserne er generelt nyhedsformidlende, og at de ikke kun bringer lokale nyheder.

Direktoratets opfattelse giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Selv om aviserne placeres ved toiletterne hvor de indsatte dagligt kommer forbi, bad jeg arrestafdelingen om at overveje udtrykkeligt at oplyse de indsatte om deres mulighed for at låne de pågældende tre aviser – som jeg gik ud fra at de indsatte på skift kunne låne med ind i cellen – fx ved en tilføjelse i husordenen herom. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Københavns Fængsler har i udtalelsen af 30. juni 2005 oplyst at det ikke er korrekt at aviserne kan lånes på skift, men bliver bragt i et sådant antal at alle indsatte kan få et eksemplar hver dag. Aviserne hænger på gelænderet ved baderummene og toiletterne

således at de indsatte frit kan tage dem. Københavns Fængsler finder ikke anledning til at oplyse skriftligt herom i husordenen eller i opslag.

Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler efterfølgende efter drøftelse med direktoratet telefonisk har oplyst at fængslet nu udtrykkeligt vil informere i husordenen om de indsattes mulighed for at låne de nævnte aviser.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder at der modtages aviser i et sådant antal at alle de indsatte kan få et eksemplar.

Jeg bad endvidere om en udtalelse vedrørende overholdelse af forpligtelsen til at stille udenlandske aviser gratis til rådighed for udenlandske indsatte.

Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler telefonisk den 7. september 2005 har oplyst at det er yderst sjældent at der er indsatte i arrestafdelingen der ikke kan orientere sig på dansk. I tilfælde af at der opholder sig en indsat der ikke kan dette, vil fængslet konkret løse problemet.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Med den bemærkning at jeg går ud fra at de udenlandske indsatte gøres bekendt med muligheden for at få en gratis avis stillet til rådighed, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede til arrestafdelingen at overveje en løsning for så vidt angår biblioteksbetjeningen af de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel svarende til ordningen i fx Arresthuset i Holbæk eller Arresthuset i Nykøbing Falster som jeg beskrev nærmere i rapporten, og jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling. Jeg bad samtidig om kopi af husordenen når den var tilrettet.

Københavns Fængsler har i det hele henvist til det som fængslet har anført i brev af 13. april 2005 til mig som svar på den foreløbige rapport: Heri anførte fængslet følgende:

”...

Københavns Fængsler kan oplyse, at der ikke længere findes bogkataloger, som udgives af Københavns Biblioteksvæsen. Fængslet har indkøbt en fast faguddannet bibliotekar fra Københavns Biblioteksvæsen 37 timer ugentligt. Fængslet kan rekvirere bøger fra Københavns Biblioteksvæsen, og dette sker for en ret stor procentdel af udlånene, når bortses fra tegneserier, som fængslet selv har en stor bestanddel af.

Hvis en indsat på Politigårdens Fængsel på anmodningsseddel beder om at låne bøger vedrørende et bestemt emne, vil bibliotekaren via biblioteksvæsenets elektroniske register finde relevante bøger. Hvis der anmodes om en bestemt bog, vil den blive bestilt, og hvis den indsatte via anmodningsseddel ønsker en (telefonisk) samtale med bibliotekaren, vil dette ske.

I forbindelse med inspektionen af Vestre Fængsel har fængslet beklageligvis oplyst, at der fortsat findes bogkataloger (i fængslet). Dette er ikke længere tilfældet. Indsatte i fællesskab på Vestre Fængsel kan sammen med bibliotekaren søge i biblioteksvæsenets elektroniske register, og derved finde alle aktuelt til rådighed værende bøger.

Fængslet finder, at ordningen på fængslet generelt er velfungerende. Der er fuldtidsansat en uddannet bibliotekar og et godt samarbejde med biblioteksvæsenet. Fængslet agter ikke at ændre servicen, heller ikke på den måde, som det skulle være sket i Arresthuset i Holbæk med udskrivelse af dellister.”

Direktoratet har udtalt at det er direktoratets opfattelse at biblioteksbetjeningen på Københavns Fængsler ikke kan sammenlignes med biblioteksordningen fx i Arresthuset i Holbæk. Københavns Fængsler har en fuldtidsansat bibliotekar til at betjene de indsatte og er på den måde i stand til at give en væsentligt bedre service. De indsatte vil kunne komme i personlig eller skriftlig kontakt med bibliotekaren og derved få oplysninger om nye udgivelser mv. Direktoratet har på denne baggrund henholdt sig til Københavns Fængslers udtalelse.

Jeg er enig i at biblioteksbetjeningen i Københavns Fængsler og i de øvrige arresthuse ikke kan sammenlignes. De indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel (som for så vidt kan sammenlignes med et almindeligt arresthus) har imidlertid ikke samme mulighed som de indsatte (i fællesskab) i Vestre Fængsel for at komme på biblioteket og sammen med bibliotekaren søge i biblioteksvæsenets elektroniske registre for på denne måde at finde alle aktuelt til rådighed værende bøger inden for bestemte genrer eller emner mv.

Bogkataloger eller oversigter skal som nævnt i den endelige rapport tjene som inspirationskilde – hvorefter den indsatte på anmodningsseddel eller på anden vis kan fremsætte ønske om en bestemt bog. Idet jeg har noteret mig at de indsatte (ud over på anmodningseddel) vil have mulighed for telefonisk kontakt med bibliotekaren i Vestre Fængsel, og idet jeg går ud fra at arrestafdelingen i husordenen nærmere vil oplyse om denne mulighed og muligheden for på denne måde at finde frem til bestemte bøger, foretager jeg mig ikke mere vedrørende biblioteksbetjeningen i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Jeg bad arrestafdelingen om at oplyse hvorvidt der blandt bøgerne i arrestafdelingens egen bogsamling findes bøger på andre sprog end dansk og i givet fald i hvilket omfang og på hvilke sprog.

Københavns Fængsler har oplyst, at der i et vist omfang findes engelske bøger samt enkelte bøger på arabisk. Københavns Fængsler har endvidere oplyst at fængslet i det omfang, der måtte komme indsatte der ytrer ønske om at der i den lokale bogsamling bør findes bøger på andre sprog end dansk og engelsk, i rimelig omfang vil skaffe sådanne bøger.

Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler endvidere telefonisk den 7. september 2005 har oplyst at der er indkøbt et antal udenlandske bøger til arrestafdelingen. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til Københavns Fængslers oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.13.   Undersøgelse af de indsatte og deres celler

Jeg gik ud fra at der sker undersøgelse af den indsatte person i de situationer der er opregnet i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 1. Jeg anmodede dog afdelingen om at oplyse nærmere om praksis med hensyn til rutinemæssig undersøgelse af den indsatte person efter denne bestemmelse, herunder om der sker en sådan undersøgelse ved ethvert fravær fra afdelingen. Jeg anmodede desuden afdelingen om at oplyse om der i andre situationer end de udtrykkeligt nævnte altid/rutinemæssigt sker undersøgelse af den indsatte person, fx før og efter toiletbesøg.

Københavns Fængsler har oplyst at praksis i forhold til personundersøgelse efter straffuldbyrdelseslovens § 60 er, at de indsatte undersøges før og efter besøg og ved enhver lejlighed hvor indsatte forlader Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel samt ved tilbagekomst. Københavns Fængsler har videre oplyst at der efter en konkret vurdering kan ske undersøgelse af den indsatte person før og efter toiletbesøg.

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder at der kun sker personundersøgelse før og/eller efter toiletbesøg hvis der er en konkret begrundelse herfor.

Ad punkt 9.1.   Støjniveau

Jeg henstillede til afdelingen at kontakte politiet med henblik på en løsning af det generelle problem med støj fra politiets biler mv., herunder om natten.

Københavns Fængsler har oplyst at hovedporten fra Anker Heegårdsgade til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel nu lukkes fra ca. kl. 22 – 06, og at det i væsentlig grad har begrænset færdslen og lydgenerne. Der kommer fortsat renovation om morgenen, og der er om dagen almindelig nødvendig færdsel til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel og andre lokaliteter i gården. Fængslet mener ikke at kunne begrænse denne færdsel eller anden uundgåelig brug af lokaliteterne.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 9.4. Udlevering af billeder hvor de indsatte selv er på

Nogle af de indsatte klagede over at det ikke er tilladt de indsatte at få udleveret billeder hvor de selv er på. Inden jeg tog endeligt stilling til dette forhold, bad jeg om direktoratets bemærkninger til den interne regel herom.

Københavns Fængsler har oplyst at husordenen vil blive ændret således at der ikke vil kunne udleveres pasfoto, eller foto af den indsatte der har en pasfotolignende størrelse. Dette er begrundet i det tidligere overfor mig oplyste om risikoen for misbrug.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil. Direktoratet har dog meddelt Københavns Fængsler at direktoratet går ud fra at pasfotografier og lignende undtagelsesvis vil kunne udleveres hvis den indsatte har et særligt behov herfor.

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder direktoratets meddelelse til fængslet om fravigelse af reglen i særlige tilfælde.

Ad punkt 9.5. Tidspunkterne for afvikling af aktiviteter

En af de indsatte klagede over at han ikke havde nogen mulighed for at planlægge sin dag for så vidt angår blandt andet telefonering, afvikling af gårdtur, benyttelse af kondirum og bad. Idet jeg havde noteret mig at personalet så vidt muligt tilstræber at opfylde de indsattes ønsker med hensyn til tidspunktet for afvikling af en aktivitet, havde jeg ikke grundlag for at foretage mig mere vedrørende klagen over dette punkt; men da den indsatte som rejste spørgsmålet, imidlertid tilsyneladende ikke var opmærksom på muligheden for at angive et ønsket tidspunkt, gik jeg ud fra at det vil blive overvejet at gøre opmærksom på denne mulighed i de fortrykte sedler som ud-

fyldes vedrørende disse forhold. Jeg gik endvidere ud fra at de indsatte orienteres hvis et ønsket tidspunkt ikke kan imødekommes.

Da hverdagen er flydende i arrestafdelingen, anmodede jeg tillige arrestafdelingen om at oplyse om de indsatte der ikke har ønsket et bestemt tidspunkt, oplyses om hvornår afviklingen af aktiviteten forventes at ske.

Københavns Fængsler har oplyst at de indsatte – under omdelingen af morgenmaden – på forespørgsel ved morgenmadsomdelingen kan få oplyst, hvornår de ønskede aktiviteter cirka kommer til at foregå i dagens løb.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Punkt 10. Opfølgning

Jeg beder arrestafdelingen om at sende de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Punkt 11. Underretning

Denne rapport sendes til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel, Københavns Fængsler, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arrestafdelingen.

Hans Gammeltoft-Hansen